

HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 24.11.2005

Saksnr.: 05-166603KSI-HALO

Dommere:

Lagdommer
Lagdommer
Tingrettsdommer

Bjørnar Eirik Stokkan
Kari Mjølhus
Robert Versland

Kjærende part Synnøve Fjellbakk Taftø

Kjæremålsmotpart Staten Advokat Siri Kristin
v/sosialdepartementet Kristiansen

Saken gjelder fagkyndige meddommeres habilitet, herunder lovanvendelsen i forhold til tvangsmedisinering.

Synnøve Fjellbakk Taftø reiste ved stevning av 30.05.2005 søksmål mot staten ved Sosialdepartementet hvor hun angrep kontrollkommisjonen ved Nordlandssykehusets vedtak om tvangsbehandling.

Salten tingrett avsa den 11.10.2005 dom og kjennelse med slik slutning:

"Saksøkers prinsipale påstand:

Slutning i kjennelse:

Saken avvises

Saksøkers subsidiære påstand:

Doms slutning:

Staten v/ Helse- og omsorgsdepartementet frifinnes. "

Synnøve Fjellbakk Taftø har i rett tid påkjært kjennelsen, og hun har i det vesentlige anført at de to psykiatriske fagkyndige meddommerne skulle ha fratrudd ved behandling av avvisningsspørsmålet fordi de var inhabile. Psykiatere har en klar profesjonsinteresse i å hindre at kollegers skjønn i behandlingssammenheng blir rettslig overprøvd. De er derfor ikke uhildet til å overprøve et vedtak om dette spørsmålet. Kjæremålet må videre oppfattes slik at Taftø angriper også tingrettens vurdering av hva den kan overprøve, slik at tingretten skulle ha tatt hennes prinsipale påstand til følge.

Taftø har nedlagt påstand om at avvisningen oppheves og at saken hjemvises til ny behandling.

Staten v/Helse og omsorgsdepartementet har tatt til motmæle i tilsvar, og har i det vesentlige anført: Meddommerne var ikke inhabile i medhold av domstoloven §§ 106-107, og det foreligger heller ikke forhold som kan medføre inhabilitet etter domstoloven § 108. At man er psykiater av profesjon medfører ikke at man har en profesjonsinteresse i å hindre rettslig overprøving av vurderinger foretatt av annet helsepersonell. Det er heller ikke holdepunkter for at de aktuelle dommere på annet grunnlag har hatt personlig interesse i sakens utfall. Videre er det slik at eventuell inhabilitet uansett ikke kan ha hatt

betydning for sakens utfall fordi det er klart at domstolen ikke har kompetanse til å prøve spørsmålet om innholdet av tvangen i en sak anlagt etter tvistemålsloven kapittel 33.

Staten har nedlagt påstand om at kjæremålet forkastes.

Lagmannsretten er kommet til at kjæremålet må bli å forkaste, og skal bemerke:

Kjæremålet retter seg mot tingrettens saksbehandling, her rettens sammensetning og spesielt mot de fagkyndige meddommernes habilitet, og – slik lagmannsretten oppfatter det – tingrettens lovanvendelse. Kjennelse som avviser saken under hovedforhandling kan undergis særskilt kjæremål, jf. tvistemålsloven § 397.

Tingretten har ved vurderingen av avvisning av spørsmålet om tvangsmedisinering uttalt:

”Retten er enig med staten i at dette spørsmål ikke kan prøves i sak om overprøving etter tvistemålslovens kap. 33. Etter tvistemålslovens § 474, gjelder kap. 33 for søksmål som etter særskilt lov kan reises mot offentlig myndighet til overprøving av administrative vedtak om frihetstap eller andre administrative tvangsinngrep. Psykisk helsevernlovs § 7-1, angir hvilke spørsmål innenfor psykisk helsevern som kan prøves av domstolen etter tvistemålslovens kap. 33. (...)

(...)

Som påpekt av regjeringsadvokaten, er ikke tvangsmedisinering, eventuelt konsekvensene av slik medisinering, unndratt domstolsprøving, men det kan ikke prøves i den prosessform som tvistemålslovens kap. 33 foreskriver. Stevningen i foreliggende sak og den senere saksforberedelse, har ikke gitt grunnlag for annen prøving enn etter kap. 33, jfr. her også Rt. 2000 s. 121 om utstrekning av rettens veiledningsplikt. Saksøker har påberopt Den europeiske menneskerettskonvensjon, uten å konkretisere dette nærmere. Retten kan uansett ikke se at spørsmålet om begrensning av hva som kan bringes inn etter tvistemålslovens kap. 33, skulle komme i konflikt med Den europeiske menneskerettighetskonvensjon.”

Tingrettens vurdering av dette spørsmålet er utelukkende bygget på prosessuelle hensyn, og inneholder ingen faglig vurdering av tvangsmedisineringen, dens innhold eller grunnlag.

Lagmannsretten deler tingrettens vurdering og konklusjon, og finner som tingretten at spørsmålet om tvangsmedisinering ikke kan prøves i sak anlagt under tvistemålsloven kapittel 33.

Lagmannsretten finner at de fagkyndige meddommernes eventuelle bindinger til egen profesjon ikke får betydning for avgjørelsen. Det skal likevel bemerkes at lagmannsretten ikke kan se at en uspesifikk henvisning til at psykiateres profesjonstilknytning generelt kan medføre inhabilitet ved overprøving av andre profesjonsutøveres faglige skjønn, er holdbart. Det er åpenbart at domstollovens spesielle bestemmelser om inhabilitet i §§ 106 – 107 ikke får anvendelse, og det kan ikke ses å foreligge slike andre særegne omstendigheter som skulle gjøre meddommerne inhabile i denne konkrete sak. I alminnelighet bygger vårt rettssystem på at rettens juridiske kompetanse gjennom de fast tilsatte dommere tidvis bør tilføres spesiell fagkyndighet for nettopp å få den samlede kompetanse som er nødvendig for på en forsvarlig og faglig god måte kunne ta stilling til spørsmål som normalt ligger utenfor de juridiske dommers normale kompetanse. Dette er for overprøving av tvangsinngrep i sosialsaker inntatt i sosialtjenestelovens kapittel 9, og for øvrige saker etter tvistemålsloven kapittel 33 er det gitt en generell hjemmel i tvistemålsloven § 480 om at meddommere kan oppnevnes etter rettens skjønn.

Lagmannsretten er etter dette kommet til at tingrettens kjennelse ikke er beheftet med slik saksbehandlingsfeil at kjennelsen blir å oppheve, eller for øvrig at den er beheftet med lovanvendelsesfeil, og kjæremålet skal forkastes.

Det er ikke påstått og skal heller ikke ilegges saksomkostninger.

Kjennelsen er enstemmig.

S l u t n i n g :

Kjæremålet forkastes.

Kari Mjøllhus

Bjørnar Eirik Stokkan

Robert Versland

Retts avskrift
Hålogaland lagmannsrett

Arvid Jørgen Pettersen
Kern